

Marika Tuovinen KIL11I

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA YKSITYISELLE PÄIVÄKODILLE

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Tradenomi
Liiketalouden koulutusohjelma
Kevät 2014

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnan ala	Koulutusohjelma Liiketalous
Tekijä(t) Marika Tuovinen	
Työn nimi Liiketoimintasuunnitelma yksityiselle päiväkodille	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Toimeksiantaja Tanja Uusiportimo
Aika Kevät 2014	Sivumäärä ja liitteet 26 + 7
<p>Opinnäytetyön aiheena oli liiketoimintasuunnitelma yksityiselle päiväkodille. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli tekijän sisko, joka oli harkinnut yksityisen päiväkodin perustamista jo usean vuoden ajan.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää yritykselle sopiva yritysmuoto sekä selvittää perustettavan päiväkodin kannattavuus. Yritystoiminnan käynnistäminen on aina riski, joten kannattavuutta haluttiin selvittää ennen perustamispäätöksen tekemistä.</p> <p>Tutkimuksen teoriaosassa käsiteltiin päivähoitotoimintaa ohjaavia lakeja ja asetuksia. Lisäksi selvitettiin päivähoitotiloilta vaadittavia seikkoja sekä henkilöstölle lainsäädännössä säädettyjä ominaisuuksia. Teoriaosuuteen sisältyi myös eri yritysmuotojen vertailua, joiden perusteella tehtiin päätös sopivasta yritysmuodosta.</p> <p>Empiirisessä osassa selvitettiin Kajaanin kaupungin laatimia ohjeita sekä kunnan tarjoama tuki yksityiselle päivähoitotoiminnalle. Lisäksi laadittiin kannattavuuslaskelmia sekä niitä varten vaadittavia laskelmia päiväkodin kuluista ja menoista.</p> <p>Opinnäytetyöllä pyrittiin tarkastelemaan ja luomaan edellytykset yksityisen päivähoitotoiminnan käynnistämiseksi. Opinnäytetyön arvo oli suuri, sillä yrittäminen on yksi tapa työllistyä.</p>	
Kieli	suomi
Asiasanat	yksityinen päiväkotitoiminta, yrityksen perustaminen, laki ja asetus päivähoitotoiminnasta
Säilytyspaikka	☐ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Business Administration
Author(s) Marika Tuovinen	
Title Business Plan for a Private Day Care Centre	
Optional Professional Studies	Commissioned by Tanja Uusiportimo
Date Spring 2014	Total Number of Pages and Appendices 26 + 7
<p>The purpose of this thesis was to prepare a business plan for a private day care centre. The client for the thesis was the author's sister, who has been planning to establish a day care centre for years.</p> <p>The thesis investigates what matters should be taken into account when founding a private day care centre. The relevant legislation was also studied to receive all the information needed for the founding.</p> <p>The theoretical framework of the study includes aspects of legislation regarding founding a day care centre and a company in general. It also included some theory about financial planning and calculations of economic profitability.</p> <p>The empirical part of the thesis consists of information from the City of Kajaani: guidance and the financial support the city gives to support private day care centres. The profitability calculations and cost and expense calculations were also included in the empirical part of the thesis.</p> <p>The main idea of the thesis was to find ways to make the company successful for many years to come. The value of the thesis is great because founding a company is one way to be employed.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	private day care centre, founding a company, law and regulation about day care
Deposited at	☐ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 PÄIVÄHOITO JA LAKI	1
2.1 Toiminta.....	1
2.2 Henkilöstö.....	3
2.3 Toimitilat.....	4
2.4 Päivähoitotoiminta Kajaanissa	5
3 YRITYSTOIMINTA.....	8
3.1 Yritystoiminnan suunnittelu.....	8
3.1.1 Toiminta-ajatus, visio ja arvot.....	9
3.1.2 SWOT -analyysi	9
3.2 Yritysmuodot.....	11
3.2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja.....	11
3.2.2 Avoin yhtiö	11
3.2.3 Kommandiittiyhtiö	12
3.2.4 Osakeyhtiö	12
3.2.5 Osuuskunta.....	14
3.3 Yritystoiminnan käynnistäminen	15
4 KANNATTAVUUDEN ARVIOINTI.....	16
4.1 Rahoituksen suunnittelu	16
4.1.1 Pääoman tarve.....	17
4.1.2 Rahoituksen tarve	18
4.2 Kannattavuuslaskelmat	19
5 POHDINTA	20
LÄHTEET.....	22
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda liiketoimintasuunnitelma uudelle perustettavalle yritykselle. Yksityisen päiväkodin perustaminen on ollut suunnitteilla jo useamman vuoden ajan. Yrityksen perustamisessa on aina riski siitä, että toiminta ei ole kannattavaa. Sen vuoksi yrityksen perustamista varten on hyvä luoda tarkka suunnitelma siitä, millä tavalla yrityksestä saadaan kannattava. Tarkoituksena ei ole lopettaa yritystoimintaa heti muutaman vuoden kuluttua, vaan yrityksen on nimenomaan oltava kannattava ja pystyttävä toimimaan menestyksekkäästi vuosia eteenpäin, jopa useita vuosikymmeniä.

Idea oman päiväkodin perustamisesta lähti siitä, että siskoni on työskennellyt päiväkodissa lähes koko työikänsä. Kajaaniin muuttamisen jälkeen töitä ei ole löytynyt päiväkodista vaan vanhusten hoidon puolelta. Työpaikan saaminen on vaikeaa pienellä paikkakunnalla. Itsensä työllistymisen yhtenä vaihtoehtona on yrityksen perustaminen, ja päiväkodin perustamista varten on tarvittavaa osaamista. Ongelmana on se, miten kannattavaa yksityisen päiväkodin pitäminen pienellä paikkakunnalla on. Liiketoimintasuunnitelman taustalla on tehdä suunnitelma siitä, millä keinoilla yritystoiminta saadaan kannattamaan.

Opinnäytetyön yhtenä osiona on selvittää tarve uudelle yksityiselle päiväkodille Kajaaniissa. Tarpeen selvittämiseksi etsitään tietoja tällä hetkellä olevista päiväkotikäisistä lapsista. Sen lisäksi kartoitetaan Kajaanin tämänhetkiset kunnalliset ja yksityiset päiväkodit, perhepäivähoitajat ja ryhmäperhepäiväkodit. Tietoja tarkastellaan myös karttapalvelun avulla, jotta saadaan selville, minne päin Kajaania uutta päiväkotia tarvittaisiin eniten. Sijainnin valinnassa otetaan huomioon asuinalueen tilanne: lapsimäärä ja päiväkotien lukumäärä.

Opinnäytetyössä tehdään lisäksi kannattavuuslaskelmat, joilla yrityksen kannattavuutta voidaan mitata. Kannattavuuslaskelmia varten on tehtävä laskelma yritystoiminnan rahoittamisesta ja selvitettävä mahdollisten avustusten (Finnvera, ELY-keskus, starttiraha) määrät ja perusteet niiden saamiselle. Lisäksi selvitetään arvio mahdollisten toimitilojen vuokrasta ja muista toimitilojen säännöllisistä käyttökustannuksista. Kannattavuuslaskelmaa varten kunnalta selvitetään ostopäiväkotina toimimisen mahdollisuus sekä summat, mitä kunta tällöin maksaa kokopäiväistä päivähoitopaikkaa kohden. Laskelmaa varten lasketaan myös arvio kaikista toiminnan aloittamiseen liittyvistä kustannuksista: yritystoiminnan perustamiseen liittyvät kustannukset, toimitilojen hankinta ja tilojen muuttaminen käyttötarpeen mukaiseksi,

tarvittavat kaluste-, lelu- ja keittiövälinehankinnat, toimistotarvikkeiden hankinta sekä muut mahdolliset kustannukset. Koska kyseessä on yrityssalaisuudet, ovat kaikki laskelmat opinnäytetyössä salaisina liitteinä.

Työn teoreettiseen osuuteen sisältyy päivähoitoon liittyvät lait ja asetukset sekä kannattavuuden määrittämiseen liittyvät teorit. Lisäksi teoriaosuudessa pohditaan yritysmuodon valitsemista ja verrataan eri yritysmuotoja ja niiden ominaisuuksia. Empiirinen osa työssä muodostuu Kajaanin kaupungilta selvitettävistä tiedoista sekä kannattavuuslaskelmien laatimisesta.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa sekä kirjallista että sähköistä lähdeaineistoa tutkitaan ja analysoidaan. Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksen menetelmällä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä ja suunnitelmia muutetaan olosuhteiden mukaisiksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161–164.)

2 PÄIVÄHOITO JA LAKI

Lait ja asetukset, jotka ohjaavat yksityistä päivähoitotoimintaa, ovat Laki ja asetus lasten päivähoitosta, Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922)2001), Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista, Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista, Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, Henkilötietolaki, Elintarvikelaki, Laki kulutustavaroiden ja kulluttajapalvelusten turvallisuudesta, Terveydensuojelulaki, Terveydensuojeluasetus, Pelastuslaki sekä Työterveyslaki. Tässä opinnäytetyössä käsitellään ainoastaan yksityisen päivähoiton tuottamisen kannalta tärkeimpiä lakeja ja asetuksia.

Päivähoitolain ja -säädösten taustalla on ajatus siitä, että lapsuuden suojeleminen on ensiarvoisen tärkeää. Lasten universaalit oikeudet on koottuna ihmisoikeussopimuksissa. Lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus tuli voimaan Suomessa vuonna 1991. Laki lasten päivähoitosta ja asetus lasten päivähoitosta tulivat voimaan vuonna 1973. Päivähoitolain sääntelyn kohteena ovat lapsen lisäksi huoltajat, vanhemmat ja edunvalvojat sekä päivähoiton henkilöstö. (Mahkonen 2012, 28–34.)

Päivähoiton tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja kasvatustehtävässä ja edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä yhdessä kotien kanssa. Ammattilaisten on tarjottava lapsille jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö. Päivähoiton tulee myös edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. (Mahkonen 2012, 36.)

2.1 Toiminta

Yksityisellä lasten päivähoitolla tarkoitetaan lasten päivähoitoa, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö, taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys, tuottaa korvausta vastaan liiketäi ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityiseen lasten päivähoitoon sovelletaan myös yksityisistä sosiaalipalveluista annettua lakia. (Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973/36, 3.luku 15-16§.)

Yksityisen päivähoidon tuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten päivähoitotoimintaa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista lasten päivähoidosta vastaavalle kunnan viranomaiselle. (Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36, 4.luku 28§.)

Päiväkodin toiminnasta syntyy erilaisia asiakirjoja. Hallinnolliset asiakirjat sisältävät henkilötietoja ja päiväkotihakemuksiin liittyvää dokumentointia. Lapsen hoidon ja kasvatuksen suunnitelma eli varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan päivähoidossa kaikista lapsista. Varhaiskasvatussuunnitelmasta ei säädetä laissa. Lapsen vanhempien ja päivähoidon ammattihenkilöiden kesken laaditaan sopimuksia, jotka liittyvät esimerkiksi lapsen ruokailuun, vaate-tukseen ja hakemisjärjestelyihin. Kyseiset asiakirjat ovat salassa pidettäviä. (Mahkonen 2012, 142–144.)

Lapsia koskevia tietoja päiväkodissa ovat nimi ja syntymäaika, lapsiryhmät ja niiden koot, uskonnon tai etnisen taustan huomioon ottaminen (esimerkiksi vanhemman kielto lapsen osallistumisesta tiettyyn toimintaan tai vaate-tuksesta koskevat ohjeet) sekä lapsen erityistiedot (esimerkiksi allergia, erityisruokavalio tai sairaus). Lasten vanhempia tai huoltajia koskevat tiedot sisältävät yhteystiedot, lasten hakuoikeudet sekä erityistiedot, esimerkiksi poikkeavat työajat. (Saarsalmi 2008, 24–25.)

Ennen päivähoiton aloitusta vanhempien kanssa on käytävä keskustelu, jossa sovitaan hoitojärjestelyistä ja hakuoikeuksista. Hakuoikeuksiin liittyen vanhempien on ilmoitettava kuka voi hakea lapsen päivähoidosta sekä sovittava hakuajat. Tiedot on kirjattava varhaiskasvatussuunnitelmaan. Päivähoiton henkilökunnan vastuulla on varmistaa, että lasta noutavalla on oikeus noutaa lapsi. Henkilökunnan on myös varmistettava, että lasta haettaessa olosuhteet ovat lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivat. Tämä tarkoittaa sitä, ettei lasta voida luovuttaa päihtyneelle tai huumantuneelle eikä arvaamattomasti tai väkivaltaisesti käyttäytyvälle hakijalle. (Saarsalmi 2008, 31–32.)

Päiväkodin ostopalveluissa sovelletaan tuoteturvallisuuslainsäädäntöä, jonka mukaan sekä toimintayksikkö että palvelun tuottaja ovat vastuussa palvelun turvallisuudesta. Ostopalvelujen valvontaa ja arviointia varten on hyvä laatia laatuohjeistus. Ostopalveluita voidaan ostaa esimerkiksi siivous- ja liikuntapalveluihin. (Saarsalmi 2008, 60–61.)

2.2 Henkilöstö

Päiväkodissa on oltava hoito- ja kasvatustehtävissä vähintään yksi lähihoitajan koulutuksen saanut enintään seitsemää kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttäneitä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaista lasta kohden on myös oltava vähintään yksi lähihoitaja. Vähintään joka kolmannella hoito- ja kasvatustehtävässä toimivalla henkilöllä on oltava lastentarhanopettajan tutkinto. (Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239,6§.)

Asetuksen 6 §:n 5 momentin mukaan voidaan poiketa säädetystä henkilöstömitoituksesta, jos lasten keskimääräiset hoitopäivät jäävät huomattavasti vähäisemmiksi kuin päiväkodin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tällöin tapahtua niin, ettei lapsia ole yhtäaikaisesti muutoin kuin lyhytaikaisesti hoidossa enempää kuin kokonaissuhdeluku edellyttää. Mitoitusta on kuitenkin noudatettava henkilöstön sairaus- ja vuosilomien sekä muiden tilapäisten poissaolojen aikana. Väliaikainen poikkeaminen suhdelvusta yllättävässä tilanteessa ei kuitenkaan ole asetuksen vastaista. (Mahkonen 2012, 76.)

Kelpoisuusvaatimuksena lastentarhanopettajan tehtäviin on kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy lastentarhanopettajan koulutus tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot säädetyssä laajuudessa. Kelpoisuusvaatimuksena lähihoitajan tehtäviin on tehtävään soveltuva sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu vastaava tutkinto. (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.4.2005/272,7-8§.)

Työnantajan on pyydettävä työntekijältä nähtäväksi rikosrekisterilain mukainen ote rikosrekisteristä kaikilta lasten kanssa työskenteleviltä. Työntekijän on haettava rikosrekisteriotetta henkilökohtaisesti ja näytettävä se työnantajalle. Työnantaja ei saa kerätä talteen muita tietoja kuin henkilön nimen ja otteen päivämäärän. Rikosrekisteriote saa olla maksimissaan kuuden kuukauden ikäinen. (Saarsalmi 2008, 51–52.)

Päivähoidon viranomaisten tai yksityisellä sektorilla toimivien päivähoito ammattihenkilöiden on toteutettava moniammatillista yhteistyötä. Päivähoidossa työskentelevät ovat velvollisia paljastamaan salassa pidettäviä tietoja esimerkiksi lastensuojelulain, perusopetuslain ja rikoslain säännösten mukaisesti. Yhteistyö lapsen vanhempien kanssa on usein välttämätöntä, mutta esimerkiksi lastensuojeluilmoituksen osalta ilmoitus on tehtävä myös ilman vanhemman myötävaikutusta. (Mahkonen 2012, 120.)

Yksityisessä päiväkodissa noudatetaan yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimusta. Työehtosopimus määrittelee tarkasti työsuhteeseen ja palkkaukseen liittyviä asioita. Työajan ylityksiä päiväkodissa ei pääse syntymään, sillä päiväkotitoiminta on avoinna ainoastaan arkisin klo 7 – 17. Työvuorot järjestetään siten, että yrittäjät tekevät vuoroviikoin samat työvuorot: toinen viikko klo 7 – 15 ja toinen klo 9 – 17. Yritykseen palkattava lastentarhanopettaja ja mahdolliset muut työntekijät työskentelevät päivittäin klo 8 – 16. Arkipyhät ovat aina palkallisia vapaapäiviä.

2.3 Toimitilat

Kunnan viranomaisen on suoritettava tarkastus päivähoitopaikassa heti perustamisilmoituksen saatuaan sekä huolehdittava siitä, että päivähoitopaikka ja siellä annettava hoito vastaavat päivähoidolle asetettuja terveydellisiä ja muita vaatimuksia. (Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239,11§.)

Päiväkodin on oltava sekä terveydellisiltä että muilta olosuhteiltaan lapsella ja lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopiva paikka. Mikäli päivähoidon toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia seikkoja, voi aluehallintovirasto antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta. (Laki lasten päivähoidosta 1, 6§ ja 2, 8b§.)

Päivähoitotoiminnan sujuvuus ja jatkuvuus edellyttävät, että kiinteistön sisä- ja ulkotilat on suunniteltu vastaamaan käyttötarkoitustaan ja että kiinteistön tekninen toimivuus on mahdollisimman häiriötöntä. Päivähoitotilojen ilmanlaatu pidetään hyvänä riittävän ilmanvaihdon avulla. Valaistuksen on oltava oikeantyyppinen ja riittävä lasten hyvinvoinnin ja myös tarkkuutta vaativien toimintojen kannalta. Sisätiloissa toiminnasta aiheutuvaa melua voidaan vähentää pienryhmissä toimimalla. Sähkölaitteet saavat olla ainoastaan ehjiä sähköturvallisuusmääräysten mukaisia sähkölaitteita ja ulkotiloissa saa käyttää vain ulkokäyttöön tarkoitettuja laitteita ja sähköjohtoja. Huolto- ja korjaustyöt kannattaa pyrkiä ajoittamaan loma-aikoihin, jolloin yksikössä ei ole toimintaa. (Saarsalmi 2008, 61–66.)

Päivähoitotoiminnassa käytettävien lelujen on oltava turvallisia ja terveellisiä. Lelut on tarkastettava säännöllisesti ja vähintään kerran kuukaudessa. Vialliset lelut poistetaan käytöstä välittömästi ja hävitetään siten, etteivät lapset saa niitä takaisin leikkeihin. (Saarsalmi 2008, 39.)

Päivähoidon toimintayksikön ulkoilualueelta edellytetään, että se sijaitsee riittävän meluttomassa ja ilmastoltaan terveellisessä paikassa. Paikan soveltuvuus on selvitettävä kunnan rakennusvalvonnan sekä kunnan terveyden- tai ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Pihaa suunniteltaessa on otettava huomioon, että se on käyttökelpoinen kaikkina vuodenaikoina. Pienet vaihtelevat pinnanmuutokset parantavat lasten toimintamahdollisuuksia, mutta liian suuria korkeuseroja tai lammikoita ei saa esiintyä. Piha on merkittävä selkeästi tunnistetaululla, jossa mainitaan leikkipihan nimi, sijainti, ylläpitäjän yhteystiedot sekä yleinen hälytysnumero 112. Pihan leikkivälineiden on oltava kestäviä, käyttöturvallisia, myrkyttömistä materiaaleista valmistettuja sekä lasten ikätason mukaisia. Henkilökunta tarkastaa leikkivälineet päivittäin ilkivallan ja kulumisen varalta. Leikkialue rajataan aidalla ja portilla ja se on rakennettava siten, ettei se houkuttele lapsia kiipeämään. Porttien säpin ja lukituksen on oltava sellainen, etteivät lapset saa sitä helposti auki. (Saarsalmi 2008, 66–68.)

Lasten ulkoilua varten päivähoitossa on laadittava pihäsäännöt, joissa otetaan huomioon aluetta rajaavat aidat tai rakennelmat, valvontaa ohjaavien henkilöiden määrä, valvottavien lasten määrä, toimenpiteet sisään ja ulos siirtymisissä sekä alueen tarkistaminen ennen ulkoilua. Toisinaan lasten kanssa liikutaan myös toimintayksikön ulkopuolella, jolloin tilanteita varten on oltava yleisohje. Toimintayksiköllä on oltava myös lähietsintäohje kadonneen lapsen etsimistä varten. (Saarsalmi 2008, 39–42.)

2.4 Päivähoitotoiminta Kajaanissa

Kajaanin kaupungin varhaiskasvatuksen tulosalue pitää huolen siitä, että lasten lakisäätteistä päivähoitoa on saatavissa sekä kunnan järjestämänä että valvomana siinä laajuudessa kuin tarve kunnassa edellyttää. Suurimman osan päivähoidon palveluista Kajaanin kaupunki tuottaa itse, mutta kaupunki tukee taloudellisesti myös yksityistä päivähoitoa. (Kajaanin kaupunki 1, 2013, luettu 23.2.2014.)

Kajaanissa on tällä hetkellä 14 yksityistä päiväkotia, joiden toimintaa kaupunki valvoo. (Kajaanin kaupunki 2 2013, luettu 23.2.2014.)

Kajaanin asukasluku joulukuussa 2013 oli 37 878. Lapsia vuonna 2013 syntyi yhteensä 433. Vertailtaessa syntyneiden määrää aiempiin vuosiin voidaan huomata, että syntyvyys on hieman laskussa. (Kajaanin kaupunki 4 2014, Luettu 27.2.2014.)

Perustettava päiväkotitoimitus on ajateltu sijoittaa sellaiselle alueelle, jossa ei ennestään ole päiväkotia tai jossa niitä ei ole useita. Liitteessä 1 olevan kartan avulla nähdään päiväkotien sijoittuminen Kajaanin keskustajaman lähialueilla.

Kajaanin kaupunki tukee yksityistä päiväkotitoimintaa palvelurahan avulla, joka myönnetään vanhempien hakemuksesta päivähoiton tuottajalle. Yksityinen päiväkotitoimitus voi periä perheeltä myös lisämaksua päivähoitosta. Perheet voivat saada palvelurahaa, mikäli molemmat vanhemmat ovat töissä tai opiskelemassa. Perheet, joissa vanhempi on kotona, voivat hakea Kelalta yksityisen hoidon tukea. (Kajaanin kaupunki 2 2013, luettu 23.2.2014.)

Kaupunki maksaa yksityisen päivähoiton tuottajalle palvelurahan summan kokonaisuudessaan. Vanhempien maksama osuus päivähoitosta lasketaan Kajaanin kaupungin päivähoitolaskutuksessa vanhempien tulojen mukaisesti. Vanhempien on täytettävä päivähoitopaikan vastaanottamisen yhteydessä lomake palvelurahan hakemista varten. Päivähoitopaikka toimittaa lomakkeen kaupungille, jolloin vanhemmille ei synny hakemisesta lisävaivaa.

Kaupunki maksaa palvelurahaa 3-7 -vuotiaasta kokopäivähoitossa olevasta lapsesta 750 € kuukaudessa ja alle 3-vuotiaasta 1 020 € kuukaudessa. Täysi palveluraha edellyttää vähintään 14 hoitopäivää kuukaudessa. Osapäiväisistä ja esiopetuksessa olevista lapsista palveluraha on pienempi. Osapäiväisyys tarkoittaa enintään 5 tunnin hoitopäivää. 3-7 -vuotiaasta osapäiväisestä lapsesta palveluraha on 476 € ja alle 3-vuotiaasta 611 €. Esiopetuksessa olevasta lapsesta palveluraha on 476 € ja koululaisesta, joka on päiväkodissa iltapäivähoitossa, on palveluraha 189 €. Kyseiset summat palvelurahoista ovat voimassa heinäkuun 2014 loppuun, mutta samoja summia käytetään arvioidessa ensimmäisen vuoden tuottoa.

Kajaanin kaupunki ohjeistaa yksityisiä päiväkotitoimituksia perustavia henkilöitä Internet -sivuilleen lisätyn materiaalin avulla. Varhaiskasvatuksen hallintoon, Kainuun sote -kuntayhtymän ympäristöterveydenhuoltoon (terveystarkastaja), kaupungin rakennusvalvontaan sekä pelastuslaitokseen on oltava yhteydessä jo suunnitteluvaiheessa, koska päivähoiton tilat on hyväksyttävä etukäteen. Päiväkodin perustaminen vaatii rakennuslupamenettelyn, jos tilojen käyttötarkoitus muuttuu. Lisäksi voidaan tarvita poikkeuslupa, mikäli esimerkiksi omakotitalo pientaloalueella halutaan muuttaa päiväkotikäyttöön. (Kajaanin kaupunki 3, 2014. Luettu 31.3.2014.)

Päivähoitoa varten suunnitellut tilat tarkastaa varhaiskasvatuksen viranomaisen, terveystarkastajan, paloviranomaisen sekä kaupungin rakennusvalvonnan viranomaisen. Tilojen tarkas-

tuksesta annetaan lausunto, jossa tilojen käyttö päiväkotitarkoitukseen hyväksytään. Yksityisen päiväkodin perustamista varten vaaditaan erilaisia liitteitä. Yrityksen on hyväksyttävä valvovalla viranomaisella toimintasuunnitelma, tilojen pohjapiirustus ja käyttösuunnitelma, pelastussuunnitelma sekä pelastusviranomaisen, terveydensuojeluviranomaisen ja varhaiskasvatusviranomaisen lausunnot. Hyväksynnän jälkeen sivistyslautakunta päättää päiväkodin hyväksymisestä yksityiseksi sosiaalipalvelujen tuottajaksi. Sen jälkeen asiakirjat lähetetään vielä aluehallintovirastoon, jossa päiväkoti merkitään yksityisten sosiaalipalvelujen rekisteriin. (Kajaanin kaupunki 3, 2014. Luettu 31.3.2014.)

3 YRITYSTOIMINTA

Lähtökohtana yritystoiminnalle on halu ja tahto toimia yrittäjänä. Yrittäjältä edellytetään myös sellaista persoonallisuutta, johon sisältyy tiettyjä yrittäjäominaisuuksia. Tavallisimpia yrittäjäominaisuuksia ovat luottamus omaan ammattitaitoon, voimakas halu onnistua, itsetunneisuus, kyky tehdä päätöksiä, tavoitteellisuus ja pitkäjänteisyys sekä valmius ottaa harkittuja riskejä. Yrittäjäominaisuudet luovat kuitenkin vain edellytyksen menestyä yritystoiminnassa. Yrittäjä tarvitsee lisäksi liikeidean, jonka avulla yritys menestyy markkinoilla. Hyvä liikeidea on jokaisen menestyvän yrityksen ehto. Yritystoiminnan aloittamiseen ja pyörittämiseen tarvitaan myös taloudellisia resursseja. Uuden yrityksen taloudelliset voimavarat muodostuvat perustajan sijoittamasta peruspääomasta sekä vakuuksista, joita yrittäjällä on tai hän voi saada käyttöönsä. Vakuuksien avulla saadaan hankittua yritykselle ulkopuolista rahoitusta. (Holopainen & Levonen 2008, 18.)

3.1 Yritystoiminnan suunnittelu

Yrittäjäksi halutessaan päätöstä on harkittava huolellisesti. Yrityksen mahdollisuuksien suhteen tulee olla kriittinen ja yrittäjäominaisuuksien arviointi onkin kriittisen tutkiskelun lähtökohta. Yritysidea syntyy yleensä pitkällisen ja järjestelmällisen etsintätöiden tuloksena, harvemmin yrittäjän uutena oivalluksena. Yrittäjän itsensä lisäksi tarvitaan ulkopuolista, puolueetonta näkemystä ja asiantuntemusta yrityksen mahdollisuuksien ja yritysidean arviointiin. Yrityksen perustamispäätös syntyy ajan kuluessa monivaiheisen prosessin jälkeen, jolloin valmistelut ja selvitykset on usein jo tehty. Perustamispäätös syntyy monesti ulkoisen ärsyksen johdosta. Esimerkiksi uhka työttömyydestä, viihtymättömyys nykyisessä työssä ja sopivan toimitilan tai yhtiökumppanin löytäminen edesauttavat päätöksen syntymistä. (Holopainen ym. 2008, 19–24.)

3.1.1 Toiminta-ajatus, visio ja arvot

Toiminta-ajatus on yrityksen toiminnan perussuunnan määrittäminen, joka vastaa kysymykseen, mitä varten yritys on markkinoilla. Liikeidea kuvaa yrityksen tapaa menestyä valitulla toiminta-alalla. Liikeidea määrittelee siis sen, miten toiminta-ajatus toteutetaan, jotta ansaitaan rahaa ja saadaan aikaan kannattavaa toimintaa. (Holopainen ym. 2008, 24–25.)

Perustettavan päiväkodin toiminta-ajatuksen sisältyy ammattitaitoinen lastenhoito sekä asiakaslähtöinen palvelu. Toiminnassa ensisijalla ovat asiakkaat eli lapset, joiden toiveita ja tarpeita kuunnellaan ja noudatetaan. Yritys toimii myös hyvässä yhteistyössä kaikkien sidosryhmien kuten alihankkijoiden ja ostopalveluyritysten kanssa.

Yrityksellä tulee olemaan useita arvoja:

- Lasten hyvinvointi on toiminnan kulmakivi. Lasten tarpeet ja toiveet otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.
- Osaava henkilöstö on toiminnan edellytys. Henkilökunnalle on ammattitaitovaatimukset. Henkilökunnan kouluttautumisesta huolehditaan.
- Henkilöstön hyvinvointi on tärkeä osa yrityksen arvoista. Henkilöstö sitoutetaan strategiseen suunnitelmaan, jotta tavoitteet ja arvot toteutuvat.
- Kannattavuus ohjaa toimintaa. Tavoitteena ei ole kasvaa taloudellisesti suurituloiseksi yritykseksi vaan toimia kannattavasti vakavaraisena yrityksenä.

3.1.2 SWOT -analyysi

SWOT-analyysi on erinomainen työkalu yrityksen vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien selvittämiseksi. Vahvuudet ovat yrityksen positiivisia tekijöitä, jotka auttavat yritystä menestymään ja toteuttamaan tavoitteensa ja päämääränsä, heikkoudet puolestaan estävät yrityksen menestymistä. Mahdollisuudet ja uhkat ovat yrityksen vaikutusmahdollisuuden ulkopuolella olevia tekijöitä: mahdollisuuksia hyväksi käyttämällä yritys menestyy entistä paremmin, uhkat vaarantavat toteutuessaan yrityksen menestyksen. (Ilmoniemi ym. 2009, 30.)

Yrityksen SWOT -analyysi on esitetty kuviossa 1.

VAHVAT PUOLET osaava henkilöstö hyvä alantuntemus kaksi yrittäjää työntekijöistä huolehtiminen strateginen suunnitelma laadittu ennen yrityksen perustamista työehtosopimusten noudattaminen asiakaslähtöisyys	HEIKOT PUOLET vähäiset taloudelliset voimavarat paljon alan yritystoimintaa maahanmuuttajataustaisten lasten kanssa toimiminen, kielitaito puuttuu
MAHDOLLISUUDET asiakkaiden tarpeiden huomiointi yrittäjien vahva motivaatio päivähoidon tarve ei pääty tulevaisuudessakaan montessoripedagoginen toiminta	UHKAT verotuksen arvaamattomuus henkilöstön vaihtuvuus yrittäjän sairastuminen ostopalveluyrityksen konkurssi sopivien toimitilojen löytyminen

Kuvio 1. Perustettavan päiväkodin SWOT -analyysi.

Analyysin tekeminen on vasta sisäisen tilan ja toimintaympäristön tarkastelua. Jotta analyysistä olisi hyötyä liiketoiminnan suunnittelemisen kannalta, siitä kannattaa tehdä johtopäätöksiä ja miettiä millä keinoin yritys käytännössä saavuttaa tavoitteensa. (Ilmoniemi ym. 2009. 30).

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että yritystoiminnalla on edellytykset onnistua. Yrittäjillä on hyvä alantuntemus sekä tietoa ja kokemuksia yritystoiminnasta. Strategisen suunnittelun johdosta yritystoiminta lähtee heti aloitusvaiheessa oikeaan suuntaan, joka lisää mahdollisuutta saavuttaa vakavarainen yritys.

Vaadittavia toimenpiteitä on maahanmuuttajataustaisten lasten kanssa toimimiseen tutustuminen. Koska alan yritystoimintaa on tarjolla runsaasti, on huolehdittava siitä, että yrityksen visio, toiminta-ajatus ja arvot toteutuvat suunnitellusti. Näin saadaan toimittua asiakaslähtöisesti ja säilytettyä saadut asiakassuhteet hyvinä.

3.2 Yritysmuodot

Oman yrityksen perustamisessa täytyy ensimmäisenä harkita, mikä on soveliaain toimintamuoto. Yritysmuodon valinnassa vaikuttavat osallisten määrä, oman ja/tai vieraan pääoman tarve ja määrä, verotus, vastuu veloista ja velvoitteista, toiminnan tarkoitus sekä voitonjako. Valinta on tehtävä perustettavan yrityksen tarpeiden mukaan ja harkittava huolellisesti mikä on tarkoituksenmukaisin ja sopivin yritysmuoto. (Ilmoniemi ym. 2009, 65.)

3.2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on luonnollinen henkilö, joka harjoittaa yritystoimintaa ammatin- tai elinkeinonharjoittajana. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimessä ei saa olla muun henkilön nimeä kuin haltijan. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole hallintoelimiä, vaan yrittäjä tekee itse toimintaansa koskevat päätökset ja edustaa yritystä. Yksityinen elinkeinonharjoittaja saa vapaasti nostaa yrityksen rahoja, mutta hän vastaa yrityksen sitoumuksista ja veloista myös kaikella henkilökohtaisella omaisuudellaan. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on yritysmuotona sopiva yksinyrittäjälle sekä pienille perheyrittäjille, joissa yrittäjän ja perheen työpanos ovat ratkaisevia. (Ilmoniemi ym. 2009, 66.)

3.2.2 Avoin yhtiö

Avoimessa yhtiössä on oltava vähintään kaksi tasavertaista yhtiömiestä. Avoimen yhtiön toiminimessä on oltava sanat ”avoin yhtiö”, jollei muoto ilmene muuten toiminimestä. Yhtiömiesten oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät yhtiösopimuksen mukaan. Yhtiösopimuksen muutokseen tarvitaan yhtiömiesten yksimielinen päätös. Yhtiömiehillä on oikeus yksinään edustaa avointa yhtiötä ja kirjoittaa sen toiminimi. (Ilmoniemi ym. 2009, 66–67.)

Yhtiömies suorittaa yhtiölle yhtiösopimuksessa sovitun yhtiöpanoksen, joka voi olla rahallinen tai pelkkä työpanos. Yhtiömiehellä on oikeus saada vastiketta tekemästään työstä sekä sen hallintoon kuuluvista tehtävistä. Tilikauden voitosta yhtiömiehelle suoritetaan osuus omasta panoksestaan korkojen kera. Yhtiömiesten voitto-osuuden jälkeen loppuosa voitosta jaetaan yhtiömiesten kesken tasan. Myös tappio jaetaan yhtiömiesten kesken tasan. Yhtiö-

miehet vastaavat avoimen yhtiön velvoitteista kuin omasta velastaan, eli tarvittaessa myös henkilökohtaisella omaisuudellaan. (Ilmoniemi ym. 2009, 67–68.)

Avoimessa yhtiössä edellytetään yhtiömiesten välistä keskinäistä luottamusta ja kykyä yhteistyöhön. Yhtiömiehellä on oikeus kieltää toista yhtiömiestä ryhtymästä tiettyyn toimeen, jonka seurauksena pahimmillaan voi olla toiminnan keskeytyminen. Yhtiösopimuksen laatimissa on oltava erityisen tarkkana, koska sillä luodaan edellytykset ja perusta yhteistyölle ja työnjaolle. Yhtiömies voi nostaa vapaasti yhtiön varoja yksityisottoina. Yhtiömiehelle voidaan maksaa myös palkkaa, mutta palkasta on maksettava työnantajakustannukset (sotumaksut, eläkemaksut ja työttömyysvakuutusmaksut), joten varojen nostaminen yksityisottona tulee edullisemmaksi. (Ilmoniemi ym. 2009, 75.)

3.2.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiössä on vastuunalaisia ja äänettömiä yhtiömiehiä. Vastuunalaisen yhtiömiehen asema on samanlainen kuin avoimessa yhtiössä, mutta äänetön yhtiömies sijoittaa yhtiöön ainoastaan omaisuuspanoksen. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta hoitaa yhtiön asioita eikä myöskään kielto-oikeutta toisen yhtiömiehen tekemisiin. Äänetön yhtiömies ei myöskään ole vastuussa yhtiön velvoitteista muulla kuin sijoittamallaan osuudella yhtiöpanoksesta. Äänetön yhtiömies saa korkoa tai voitto-osuutta sijoittamastaan panoksesta. Kommandiittiyhtiö syntyy yhtiömiesten yhteisesti laatimalla yhtiösopimuksella ja sanan ”kommandiittiyhtiö” tai sen lyhenne ”Ky” tulee esiintyä toiminimessä. (Ilmoniemi ym. 2009, 76.)

3.2.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen tai oikeushenkilö. Yksityisen osakeyhtiön toiminimessä on oltava sana ”osakeyhtiö” tai sen lyhenne ”oy”. Oikeudellisesti osakeyhtiö syntyy kaupparekisterimerkinnällä ja sillä on osakepääoma. Yksityisen osakeyhtiön vähimmäisosakepääoma on 2 500 euroa. Kaikki osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet osakkeenomistajille. Hallitus on velvollinen osakkeenomistajan pyynnöstä antamaan osakekirjat tämän osakkeista. Osakeyhtiö on ilmoitettava rekisteröitäväksi kaupparekisteriin kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Muuten yhtiön perustaminen

raukeaa. Vain osakkeet, jotka on täysin maksettu kyseisen kolmen kuukauden sisällä, voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi. (Ilmoniemi ym. 2009, 81–83.)

Osakeyhtiön perustamiseksi laaditaan kirjallinen perustamissopimus, johon vaaditaan kaikkien osakkeenomistajien allekirjoitus. Perustamissopimuksessa on aina mainittava päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat ja heidän osakkeensa, osakkeesta yhtiölle maksettava määrä, osakkeen maksuaika sekä hallituksen jäsenet. Lisäksi perustamissopimuksessa määrätään tai mainitaan tilikaudesta, toimitusjohtajasta, hallintoneuvoston jäsenistä, tilintarkastajista, hallituksen puheenjohtajasta, hallintoneuvoston puheenjohtajasta sekä siitä, jos osakkeen merkintähinta maksetaan rahan sijasta muulla omaisuudella. (Ilmoniemi ym. 2009, 134–135.)

Perustamissopimuksen liitteeksi tarvitaan yhtiöjärjestys. Yhtiöjärjestys määrittää osakeyhtiölain lisäksi pelisäännöt, joita yhtiön päätöksenteossa noudatetaan. Perustamissopimuksen on aina sisällettävä ehdotus yhtiöjärjestykseksi. Varsinkin pienissä yhtiöissä kannattaa ottaa yhtiöjärjestykseen sellaisia osakeyhtiölakiin sisältyviä säännöksiä, jotka toistuvat yritystoiminnassa usein. Esimerkiksi yhtiökokouksen koolle kutsumiseen ja edustamiseen liittyvät seikat ovat sellaisia. Yhtiöjärjestyksessä on aina mainittava toiminimi, kotipaikka sekä toimiala. (Ilmoniemi ym. 2009, 134–136.)

Osakeyhtiössä osakkeenomistajat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön veloista muulla varallisuudellaan kuin osakeyhtiöön sijoitetulla pääomalla. Käytännössä pienet yhtiöt joutuvat kuitenkin antamaan pankkilainojen vakuudeksi henkilö- tai muun takauksen. Osakeyhtiöstä ei voida nostaa varoja yksityisottoina, vaan voitto jaetaan osinkoina. Osakkeenomistaja voi saada palkkaa tekemästään työstä tai palvelusta. Osakeyhtiöllä voi olla myös muu tarkoitus kuin tuottaa voittoa osakkeenomistajille. (Ilmoniemi ym. 2009, 80–102.)

Varsinainen yhtiökokous on järjestettävä kuuden kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. Varsinaisessa yhtiökokouksessa päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta, voiton käyttämisestä, vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille, hallintoneuvoston jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajan valinnasta. Ylimääräinen yhtiökokous voidaan pitää, jos yhtiöjärjestyksessä määrätään siitä, hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai jos tilintarkastaja, osakkeenomistaja tai hallintoneuvosto sitä vaatii. (Ilmoniemi ym. 2009, 86.)

Osakeyhtiöllä on oltava hallitus, joka huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen jäsenet valitaan yhtiökokouksessa. Osakeyhtiöllä on ta-

vallisesti myös toimitusjohtaja. Osakeyhtiön hallintoneuvosto valvoo yhtiön hallintoa, josta hallitus ja toimitusjohtaja ovat vastuussa. (Ilmoniemi ym. 2009, 91.)

3.2.5 Osuuskunta

1.1.2014 voimaantulleen lakimuutoksen myötä osuuskunnan voi perustaa jo yksi luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö kun ennen lakimuutosta perustamiseen vaadittiin kolme jäsentä. Osuuskunta on jäsenistään erillinen oikeushenkilö. Osuuskunnan toiminnan tarkoitus on harjoittaa taloudellista toimintaa tukeakseen jäsenten taloudenpitoa tai elinkeinoa. Jäsenen on maksettava osuuden ja osakkeen merkintähinta osuuskunnalle määräajassa yhdessä tai useammassa erässä. Jos perustaja sijoittaa osuuskuntaan muuta omaisuutta, on sillä oltava vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo osuuskunnalle. (Osuuskuntalaki 14.6.2013/421, 1. luku 2-5§, 2.luku 5-6§.)

Osuuskunnan perustamiseksi laaditaan kirjallinen perustamissopimus, johon tulee kaikkien jäsenten allekirjoitukset. Jos osuuksia tai osakkeita annetaan muille kuin jäsenille, vaaditaan perustamissopimukseen myös heidän allekirjoituksensa. Osuuskunnan johdon jäsenten ja tilintarkastajien toimintakausi ja tehtävät alkavat siitä lähtien, kun perustamissopimus allekirjoitetaan. Osuuskunta syntyy rekisteröimisellä. Osuuskunta on ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksesta. Osuuksia ja osuuspääomaa ei rekisteröidä, vain osakkeet ja osakepääoma ilmoitetaan rekisteröitäviksi. (Osuuskuntalaki 14.6.2013/421, 2.luku 1-9§.)

Osuuskunnalla on oltava hallitus ja lisäksi sillä voi olla toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Hallitus huolehtii osuuskunnan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisuudesta sekä siitä, että osuuskunnan kirjanpito ja varainhoito on järjestetty asianmukaisesti. Osuuskunnan kokous valitsee hallituksen jäsenet sekä tilin- ja toiminnantarkastajat. Osuuskunnan varsinainen kokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja ylimääräinen kokous voidaan pitää, jos jäsen, tilintarkastaja tai toiminnantarkastaja sitä vaatii, hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai siitä on erikseen maininta osuuskunnan säännöissä. (Osuuskuntalaki 14.6.2013/421, 6.luku 1-9§, 5.luku 4§.)

Osuuskunnassa sen jäsenet tai muut osuuksien ja osakkeiden omistajat eivät vastaa henkilökohtaisesti osuuskunnan velvoitteista. Osuuskunnan jäsenmäärä, osuuksien lukumäärä ja osuuspääoma ovat vaihtuvia. Jokaisen jäsenen on otettava yksi osuus. Säännöissä voidaan

myös määrätä jäsen ottamaan useita osuuksia. Osuuspääoman lisäksi osuuskunnalla voi olla osakepääoma ja osakkeita. Osuuskunnan varoja voi jakaa vain laissa säädetyllä tavalla. Varoja ei saa jakaa, jos osuuskunta on maksukyvytön tai tiedetään, että jako aiheuttaa maksukyvyttömyyden. (Osuuskuntalaki 14.6.2013/421, 1.luku 2-3§, 9.luku 1§, 16.luku 2§.)

3.3 Yritystoiminnan käynnistäminen

Viranomaisilmoitukset kannattaa hoitaa yrityksen perustamisen yhteydessä. Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) perustamisilmoitus hoitaa ilmoitukset myös kaupparekisteriin, arvonalisäverovelvollisten rekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin sekä verohallinnon asiakasrekisteriin. Perustettava yritys saa Y-tunnuksen noin kahden työpäivän kuluessa perustamisilmoituksesta. (Ilmoniemi ym. 2009, 61.)

Kommandiitti- ja avoin yhtiö sekä yksityinen elinkeinonharjoittaja eivät sovellu päiväkodin yritysmuodoksi, koska yhtiön veloista ei haluta kantaa henkilökohtaista vastuuta. Osakeyhtiön ja osuuskunnan veloista ja sitoumuksista ei tarvitse kantaa vastuuta henkilökohtaisella omaisuudella, jonka vuoksi ne ovat parhaat vaihtoehdot valittavalle yritysmuodolle. Osakeyhtiössä yrittäjät voivat kuitenkin joutua asettamaan lainojen vakuudeksi myös henkilökohtaista omaisuutta, mutta tärkeintä on, ettei mahdollisesta yritystoiminnan tappiosta koidu yrittäjille suurta tappiota. Yritysmuotoja vertailtaessa päädytään näiden syiden johdosta siihen, että järkevin yritysmuoto perustettavalle yksityiselle päiväkodille on osakeyhtiö. Vaikka osakeyhtiön toimintaan vaaditaan byrokratiaa enemmän kuin esimerkiksi kommandiitti- ja avoimessa yhtiössä, on sen toiminta lisäksi kaikkein tutuinta yrittäjille. Liitteessä 2 on täytetty osakeyhtiön perustamissopimus sekä liitteessä 3 yhtiöjärjestys.

4 KANNATTAVUUDEN ARVIOINTI

Yrityksen kannattavuus tarkoittaa sitä, että yrityksen tuottojen tulee olla kustannuksia suuremmat eli tuottojen on katettava kustannukset. Muuttuvat kustannukset ovat niitä kustannuksia, jotka muodostuvat aine- ja työkustannuksista. Myyntikate on myyntihinnan ja muuttuvien kustannus erotus. Kannattavan toiminnan edellytys on myyntikatteen syntyminen. Myyntikatteen edellytyksenä on kattaa tuotteen valmistuksen ja myynnin määrän vaihtelusta riippumattomat kiinteät kustannukset. (Holopainen ym. 2008, 65.)

4.1 Rahoituksen suunnittelu

Yritystoiminnan aloittamiseen tarvitaan omaa ja vierasta pääomaa. Rahoituksen saamisen edellytykset on selvitettävä etukäteen, koska osa rahoittajista edellyttää, ettei yritystoimintaa ole vielä aloitettu. Oma rahoitus järjestetään omilla säästöillä ja pankkilainalla, jolloin pankki-velkaa lyhennetään yrityksestä saaduilla tuloilla. Toinen vaihtoehto on ottaa lainaa yritykselle. Pankkilainaa varten tarvitaan vakuuksia, jolloin omistaja joutuu tavanomaisesti laittamaan henkilökohtaista omaisuuttaan yritystoiminnan vakuudeksi. (Ilmoniemä ym. 2009, 59.)

Rahoitusta voidaan hakea myös Finnveralta. Starttirahalla tuetaan uutta yrittäjää toiminnan alkaessa. Starttirahan edellytyksenä on, ettei toimintaa ole aloitettu ja että sitä voidaan pitää kannattavana. Myös yhteiskunta tukee yrittäjää, joka työllistää työntekijöitä yrityksessään. Yrittäjän on mahdollista saada helpotusta työnantajamaksuissa ja jopa suoraa tukea palkanosan maksuun. Myös alueellisia tukia ja helpotuksia voi olla saatavissa. (Ilmoniemä ym. 2009, 59–61.)

Yritys voi saada Finnveran avustusta alkuvaiheen hankintoihin, investointeihin ja käyttöpääoman tarpeeseen. Yrityksen ei tarvitse olla vielä perustettu, kun rahoitusta haetaan. Finnveran myöntämän lainan voi kuitenkin nostaa vasta, kun yritys on perustettu ja saanut y-tunnuksen. Finnvera voi hylätä rahoitushakemuksen esimerkiksi silloin kun kannattavalle liiketoiminnalle ei katsota olevan edellytyksiä tai hankkeesta puuttuu riittävä omarahoitusosuus. (Finnvera Oyj n.d., Luettu 31.3.2014.)

Finnvera myöntää lainaa sekä uusille että jo toimiville pk-yrityksille rakennus-, kone- ja laiteinvestointeihin ja käyttöpääoman tarpeiden rahoittamiseen. Edellytyksenä lainan saannille

on, että yrityksessä on henkilökuntaa vähemmän kuin 250, liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Ennen rahoituspäätöstä Finnvera tekee yritystutkimuksen, jolla selvitetään yrityksen edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Lainan korkoon vaikuttavat yrityksen kannattavuus ja taloudellinen asema sekä lainan vakuus. Laina-aika on 3-15 vuotta investoinnin koosta ja luonteesta riippuen. (Finnvera Oyj 2014, Luettu 3.4.2014.)

4.1.1 Pääoman tarve

Yritys tulee toimimaan vuokratiloissa, jolloin toimitilan kustannukset sisältyvät käyttöpääomaan. Investoinnit koostuvat kaluste-, keittiötarvike-, lelu- ja toimistotarvikehankinnoista. Lisäksi toimitilojen käyttötarpeen muuttamiseen ja yritystoiminnan perustamiseen liittyvät kustannukset sisältyvät investointeihin. Yrityksen pääoman tarve kolmelle ensimmäiselle toimintavuodelle on esitetty liitteessä 4.

Hankittaviin kalusteisiin sisältyy kerrossänkykaapit, ruokailupöydät ja -tuolit sekä eteisen avolokerikot ja kenkätelineet kaikille lapsille. Lisäksi tarvitaan aikuisten ruokapöytä ja -tuolit, hyllyjä leikkihuoneisiin, kaksi pientä sohvaa sekä toimistohuoneen kalustus. Kaikki kalusteet täyttävät vaaditut turvallisuutta ja kestävyyttä koskevat standardit.

Päiväkotiin on hankittava myös koneita ja laitteita. Pyykinpesukone ja isot kuivauskaapit sisältyvät perusvarusteisiin. Lisäksi tarvitaan televisio, DVD-soitin sekä stereojärjestelmä. Keittiöön hankitaan tarvittava määrä koneita ja laitteita, kuten astianpesukone sekä kahvin- ja vedenkeitin. Lisäksi tarvitaan ruokailu- ja ruoanlaittovälineitä. Toimistohuoneeseen tarvitaan tietokone, näyttö sekä monitoimilaite ja henkilökunnan käyttöön puhelin muiden pienempien toimistotarvikkeiden lisäksi.

Toimitiloihin tarvitaan myös leluja ja sisustustarvikkeita. Verhot, matot, taulut ja valaistus suunnitellaan tiloihin ja käyttötarkoitukseen sopiviksi. Leluja hankitaan eri-ikäisiä lapsia ajatellen: kirjat, pikkuautot, junat, nuket, ponit sekä legot, lautapelit ja naamiyasusteet ovat lasten kesto suosikkeja. Leluja hankitaan lisäksi ulkotiloihin. Piha-alueen leikkivälineet koostuvat liukumäestä, kiikuista ja hiekkalaatikosta. Lisäksi ulos hankitaan polkuautoja ja hiekkaleluja. Pihalle hankitaan myös penkki sekä kyltti, jossa mainitaan hätänumero, leikkipaikan sijainti sekä vikailmoitusnumero. Kaikki ulkokalusteet ja leikkivälineet täyttävät vaaditut EU-normit.

Yritykseen palkataan yksi lastentarhanopettaja sekä yksi lähihoitaja yrittäjien lisäksi. Yrittäjät eivät nosta palkkaa ensimmäisten 6 toimintakuukauden ajalta, vaan he saavat ainoastaan starttirahaa. Seuraavien 6 kuukauden aikana yrittäjille maksetaan palkkaa työehtosopimuksen mukaisesti. Toinen yrittäjästä huolehtii yrityksen kirjanpidosta sekä palkanlaskennasta ja aamu- ja välipalojen valmistuksesta ja siivouksesta. Toinen yrittäjä toimii päiväkodin johtajana ja huolehtii hallintoon liittyvistä työtehtävistä lastenhoitajan tehtävien ohella. Tällöin ulkoisia kuluja ei synny kirjanpidon, palkanlaskennan eikä siivouksen kustannuksista. Työntekijöiden palkkakustannuksissa huomioidaan myös sivukulut. Päiväkotia pidetään kiinni heinäkuussa, jolloin yritys ei saa tuloja kaupungilta palvelurahan muodossa, eikä työntekijöille ole ensimmäisenä vuotena ehtinyt kertyä kuin vähän lomapalkkoja. Varsinkin toiminnan alkuvaiheessa on myös tärkeää periä perheiltä lisämaksua, joka on yksityisen päiväkodin oikeus.

Työntekijöiden palkkaus määräytyy yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaisesti. Lähihoitajan palkka määräytyy palkkaluokka G17:n mukaisesti ja lastentarhanopettajan palkkaus on palkkaryhmän G21 mukainen. Lähihoitajan palkka on 1831,93 € ilman työkokemusta ja lastentarhanopettajalla 2070,39 € ilman työkokemusta. Koska päiväkodissa järjestetään englanninkielikylpyjä, maksetaan englannin kieltä työssään tarvitseville myös kielilisää (21-42 e kuussa). (Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus, 2011.)

4.1.2 Rahoituksen tarve

Yrittäjät voivat saada starttirahaa TE-toimiston myöntämänä. Starttirahan määrä on 32,66 € päivässä, jonka lisäksi perustukeen voi saada maksimissaan 60 % lisäosaa. Esimerkiksi 30 % lisäosan kanssa starttirahaksi muodostuu noin 900 € kuukaudessa. Starttirahaa voidaan maksaa enintään 18 kuukauden ajan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013, Luettu 2.4.2014.)

Yritys tarvitsee alkupääomaa kaikkien investointien kattamiseen sekä käyttöpääoman tarpeeseen ensimmäisten 3 kuukauden ajalle. Ensimmäisen 3 kuukauden jälkeen oletetaan, että yrityksen rahaliikenne pyörii jo normaalisti, ja tulorahoituksella saadaan hoidettua käyttöpääoman tarve. Liitteessä 5 on esitetty vieraan pääoman tarpeesta laskelma.

Yritys hakee vierasta pääomaa Finnveralta. Yli 35 000 € lainatarpeessa voi Finnveralta saada lainaa ainoastaan 30 % tarvittavasta määrästä ja loput haetaan pankkilainana. Finnvera myöntää kuitenkin takauksen pankkilainaa varten. Tässä tilanteessa kuitenkin edellytetään myös

omarahoitusosuutta, joten molemmat omistajat sijoittavat yritykseen samansuuruisen alkupääoman. Omarahoitusosuuden määrä on nähtävissä liitteessä 5.

Finnvera-lainan laina-ajaksi voi saada jopa 15 vuotta, mutta yritys maksaa lainan takaisin kolmessa vuodessa. Lainan viitekorkona on kuuden kuukauden euribor -korko sekä noin 3-4 % marginaali. Koska kuuden kuukauden euribor -korkoa on vaikea ennustaa etukäteen, oletetaan laskuissa koron pysyvän samana. Lyhennyserät maksetaan kolmen kuukauden välein, jolloin lyhennyseriä tulee kolmen vuoden aikana yhteensä 12. Liitteessä 6 on esitetty suunnitelma lainojen takaisinmaksusta koko kolmen vuoden ajalle.

4.2 Kannattavuuslaskelmat

Yritystä perustettaessa ja sen kannattavuutta selvittäessä kannattaa aluksi laskea myyntikate-tarve. Seuraavaksi laaditaan myynti- ja myyntikatebudjetti ja lopuksi tulosbudjetti. (Holopainen ym. 2008, 67–68.)

Yksinkertaisimmillaan yrityksen kannattavuus saadaan laskettua vähentämällä tuloista kaikki menot. Liitteessä 7 on laskettu yrityksen tulot ja menot ensimmäisen toimintavuoden ajalta. Myös mahdollinen päiväkodin perimä lisämaksu on huomioitu liitteen 7 taulukossa.

Yksinkertainen menojen vähentäminen tuloista ei kuitenkaan riitä kannattavuutta määrittäessä. Sen vuoksi liitteessä 5 on laskettu myös myyntikate-tarve, joka on laskettu kolmelle ensimmäiselle toimintavuodelle. Lisäksi on laskettu kolmen vuoden ajalle myynti- ja myyntikatebudjetit, joissa muuttuviin kustannuksiin sisältyvät ostopalvelut, jotka ovat riippuvaisia lapsimääristä sekä aamu- ja välipalatarvikkeiden sekä muiden tarpeen mukaan hankittavien tarvikkeiden kustannuksista. Lopuksi on laadittu tulosbudjetit kolmelle ensimmäiselle toimintavuodelle.

5 POHDINTA

Opinnäytetyön merkitys on suuri, sillä yrityksen perustaminen on tapa työllistää itsensä. Yritystä perustettaessa on mietittävä erityisen tarkkaan miten kannattavaa yritystoiminta tulee olemaan, ja tämä opinnäytetyö vastaa juuri siihen kysymykseen.

Yrityksen kannattavuuden laskemista varten on aluksi laskettu kaikki investoinnit mitä päiväkodin perustamiseksi vaaditaan, sekä käyttöpääoma ensimmäisen toimintavuoden ajaksi. Käyttöpääomaan sisältyy esimerkiksi toimitilakustannukset ja henkilöstön palkat sivukuluneen. Kannattavuussuunnitelmaa voidaankin pitää melko luotettavana vaikka investoinnit ja käyttöpääoma ovat ainoastaan arvioita todellisista kustannuksista. Yrityssalaisuuden vuoksi tarkat laskelmat ovat työssä salaisina liitteinä.

Opinnäytetyön tavoitteena oli nimenomaan selvittää yksityisen päiväkotiyrittäjyyden kannattavuus. Yrityksen perustamispäätöstä ei ole vielä tehty, vaan asiaa harkitaan vielä ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Kaupunki kuitenkin tukee edelleen yksityistä päivähoitotoimintaa, joten sen vuoksi yrityksellä on mahdollisuudet menestyä.

Yritystoiminnan käynnistämiseen löytyy erittäin paljon lähdekirjallisuutta, yksityisen päiväkodin perustamiseen ei juuri lainkaan. Päiväkotia perustettaessa on huomioitava hyvin monia eri asioita, sillä eri lainsäädännöt vaikuttavat päiväkotien toimintaan. Osana opinnäytetyön tavoitetta olikin selvittää kaikki seikat, mitä päiväkodin perustamiseen ja sen toimintaan tarvitaan lain ja asetusten määrittelemänä. Hankaluudeksi muodostui se, että lainsäädäntö ei määrittele tarkkaan millaiset päivähoiton toimitilat ja ulkoalueet on oltava. Joiltain suuremmilta kaupungeilta löytyy asiasta suosituksia, mutta virallisia ohjeita ei ole olemassa.

Yritystoiminnan aloittamista varten on saatavilla hirmuinen määrä kirjallisuutta. Ongelmaksi työtä tehdessä muodostui se, miten tietoviidakosta etsitään omat itselle tärkeimmät ja olennaisimmat asiat. Päivähoidon perustamiseen liittyy hyvin läheisesti moni muukin laki ja asetukset kuin ainoastaan päiväkotiiin kohdistetut lait ja asetukset. Opinnäytetyössä keskityttiin kuitenkin ainoastaan tärkeimpiin lakeihin ja asetuksiin, joita yksityisen päiväkodin perustamisvaiheessa kohdataan.

Kannattavuuslaskelmien tekemisen jälkeen huomataan, että yritys tuottaa tappiota ensimmäiseltä toimintavuodelta. Toisena vuonna tulos on alle 8500 €, joten veroa ei tarvitse maksaa. Kolmantena vuotena tulosta kertyy sen verran, että siitä voidaan vähentää ensimmäisenä

vuonna kertynyt tappio. Tulos jää tappion vähentämisen jälkeen myös alle minimirajan, jolloin veroja ei tarvitse maksaa. Kriittisimmät vaiheet yritystoiminnalle ovat näin ollen kolme ensimmäistä toimintavuotta, jona aikana ensimmäisen vuoden tappio on katettava ja kaikki lainat maksettava korkoineen. Yritystoiminnan neljäs vuosi tulee olemaan valoisampi, sillä tappiota ei tällöin enää ole ja lainat on kokonaisuudessaan maksettu pois.

LÄHTEET

Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239

Finnvera Oyj. n. d. Liiketoiminnan aloittaminen. Luettu 31.3.2014,
<http://www.finnvera.fi/Liiketoiminnan-aloittaminen>

Finnvera Oyj. 2014. Finnvera-laina – yrityksen perustamiseen ja kehittämiseen sekä investointeihin ja kasvun rahoitukseen. Luettu 3.4.2014,
<http://www.finnvera.fi/Media/Files/Esitteet/Finnveralaina-esite-PDF>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara P. Tutki ja kirjoita. 2009. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy

Holopainen, T. & Levonen, A. Yrityksen perustajan opas – silta yrittäjyyteen. 2008. Helsinki: Edita Prima Oy

Ilmoniemi, M., Järvensivu, P., Kyläkallio, K., Parantainen, J. & Siikavuo, J. Uuden yrittäjän käsikirja. 2009. Helsinki: Kariston Kirjapaino Oy

Kajaanin kaupunki 1. 2013. Kajaanin kaupungin varhaiskasvatus. Luettu 23.2.2014,
<http://www.kajaani.fi/Etusivu2/Paivahoito/>

Kajaanin kaupunki 2. 2013. Yksityinen päivähoido. Luettu 23.2.2014,
<http://www.kajaani.fi/Palvelut/Sivistystoimiala/Sivistyspalvelukeskus/Paivahoito/Yksityinen-paivahoito/>

Kajaanin kaupunki 3. 2014. Yksityisen päiväkodin perustaminen. Luettu 31.3.2014,
<http://www.kajaani.fi/Palvelut/Sivistystoimiala/Sivistyspalvelukeskus/Paivahoito/Yksityinen-paivahoito/Yksityisen-paivakodin-perustaminen/>

Kajaanin kaupunki 4. 2014. Kajaanin väestömuutokset 2013. Luettu 27.2.2014,
<http://www.kajaani.fi/Kaupunkitieto2/Tilastotietoa/Vaesto/Kajaanin-vaestonmuutokset-2013/>

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.4.2005/272

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922

Mahkonen, S. Päivähoido ja laki. 2012. Porvoo: Bookwell Oy

Osuuskuntalaki 14.6.2013/421

Saarsalmi, O. 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2013. Starttiraha – aloittavan yrittäjän tuki. Luettu 2.4.2014,
http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/

Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus. 2011. Luettu 23.2.2014,
<http://www.finlex.fi/data/tes/stes3742-PT41Yksosala1202.pdf>